

PREOTULU ROMANU.

DIARIU BASERICESCU

SCOLASTICU si LITERARIU.

Buzele preotului voru pazi sciinti'a si lege voru cercá din gur'a lui. Malachi'a c. II. v. 7.

Nr. XVI.

DECEMBRE.

An. XI. 1885.

Predica pre Serbatórea S. Nicolau Archiep. dela Mir'a Liciei Facatoriulu de minuni.

„Fericitu e omulu carele a aflatu intieptiunea si moritoriulu ce scie preceperea.

(Esempl. III, 13.)

Serbâmu amentirea sântului si marelui pastoriu alu basericei, a Sântului Nicolae Archiepiscopulu dela Mir'a Licie, carele precum cânta s. baserica a fostu „indreptatoriu credintiei, chipulu blandetieloru si invetiatoriulu infrânarei.“

Si cine e dintre credintiosi! care vediendu si cunoscându stralucirea fapteloru bune preafericite ale vietiei S. Nicolae impreuna cu s. baserica se nu marturisésca si se nu i aplice cuventele Intieptului cá elu e omulu celu fericitu carele a aflatu intieptiunea si moritoriulu ce scie preceperea, din gur'a carui'a a esítu dreptatea, si pre limb'a s'a a portatu legea si indurarea.

Cu adevveratu 'lu fericimu pre s. Parinte Nicolae, — dupa dreptate 'lu laudamu si cu serbatóre luminata veneramu amintirea lui cea pururea binecuventata. — Pentru-cá viéti'a lui e marita (Mar. Stich. Ins.) intru câtu adeca fiindu unsu cu miru domnediescu (Stich. 1. Ins.) s'a aretatu cá unu omu cerescu pre pamentu (Tr. 1, od'a I) adevverindu-se cá omulu lui Domnedieu si servu éredintiosu si alesu alu lui Christosu, — nu numai, ci prin zelulu credintiei, foculu iubirei, innaltímea umilintiei, frumseti'a blandetiei, stralucirea abnegarei, tari'a sufletului si multímea indurarei s'a facutu angeru pazitoriu alu turmei celei sante crestinesci, s'a do-

veditu pre sene a fire „urmatoriū prea alesu alu. Domnului“ (Tr. 2. Irm. odei IX.)

Precumu numele de „Nicolae“ e nume de invingere, asia a fostu si viéti'a lui. — Deóre-ce din caruntétia impreuna a stralucitu mintea, lumin'a façiei lui a aretatu vereutatea suflefului, éra liniscea cuventului a adeveritu blandetiele.

Din acésta viétia marita a S. Nicolae, spre invetiatur'a si indreptarea nóstra se scótemu o fapta prealaudata. — Si anume:

In istori'a vietiei S. Nicolae se cetesce cá avendu unu parinte trei fete si nepotendu dá zestre cuvenita acelor'a, in locu se se fia odichnitu in voi'a Domnului si cá unu parinte adeveratu se se fia ingrigitu celu puçinu de crescerea virtuósa a acelor'a s'a otaritu cá pre fetele s'ale nevinovate se le deie la lupanaria, adeca in locuri blastemate si rusinóse.

Intielegându acésta fapta nemilósa S. Nicolae, pentru cá pre acele fete se-le mantuésca, nóptea pre ascunsu atáti'a bani a aruncatu in cas'a acelui parinte, incátu acel'a dandu-i de zestre feteloru s'ale, le-au potutu cu onóre se le marite.

Unu atare Nicolae Iub. Credintiosi! este pentru noi toti Domnedieulu celu preabunu si induratu care vóue parintiloru imparte darurile s'ale, ye dá talanti, unui'a 5, altui'a 2 si altui'a 1. — Ve dá adeca prunci carii suntu daruri domnedieesci, precumu marturisesce Iacobu dícandu despre pruncii sei catra Esau fratele seu: acesti'a suntu „pruncii cu care i-a miluitu Domnedieu pre sêrvulu teu.“¹⁾

Trebue se sciti inse parintiloru cá darurile aceste ale iubirei vóstre imprumutate casatoriale nu fora datorintie leati primitu dela Domnedieu. — Ci precumu dela bunulu Domnedieu vi-s'a impartasítu potere de generatiune, si s'a saditu in anim'a vóstra iubire casatoriala: asia s'a legatu de sufletulu vostru si ace'a datorintia neschimbata cá in cerculu familiei vóstre representandu persón'a S. Nicolae, prunciloru vostrii se dati zestre spirituala, adeca darurile virtutiloru si anume: nu invetiaturi si eemple rele, nu joculu si injuraturi, nu batjocorire si indemnuri rusinóse, nu carti si pahara; ci invetiaturi si indemnuri de viétia religiósa — cuviósa,

¹⁾ Fac. 33, 5.

eseemple de vîrtuti si de taria crestinésca carea remane in vécu.

Considerati ve rogu Crestiniloru impreuna cu mine cá care suntu acele daruri deosebite ce au parintii se imparta prunciloru loru, cá ast'feliu se-si câscige viétia liniscita si placuta inaintea lui Domnedieu si alu ómeniloru.

Luati dreptu ace'a a séma, cá de voiti cá pruncii vostrii cu vreme se fia ómeni de omenia servindu-ve spre bucuria si mangaiere, datile:

I. Merinde in contr'a pecatului adeca invetiatura si esemplu spre incungiurarea reutatiloru.

Nemica nu e mai reu si mai periculosu de câtu pecatulu, si inca pecatulu parintiloru facutu inaintea prunciloru loru. — Sufletulu pruncului inca e fragedu, usioru primesce impresiunile ce le vede in lume si mai alesu in midiloculu parintiloru. Elu e asemenea unui pomu teneru intru care cu usîorintia poti oltuí póme nobile séu rele. Adaugeti la acést'a apoi si ace'a cá in urmarea pecatului stramosiescu, sufletulu omului e mai plecatu spre rele decátu spre cele bune: ast'feliu se intempla apoi cá si in sufletulu prunciloru nevinovati iute póte se prinda radecin'a reului, si vai! cá cu greu séu neci odata nu se va poté sterpi.

Dreptu-ce grigi'a cea mai de frunte a parintiloru are se fia cá nu numai ei se nu faca ori se indemne pre pruncii sei la reu, la vorbe necuvenintióse, la injuraturi urgisite, ori la alte lucruri rusinóse si rele, — ci se póte grigi'a cá neci dela aştii se nu auda ori se invetie unele cá acele. — Datorinti'a parintésca este cá in anim'a pruncului se sadésca ur'a pecatului si fric'a osendirei divine pentru comiterea aceluia. — Impreuna cu Intieptulu Siracu neincetati se se invetie pruncii dîcandu-li-se. „Cá de faci'a sierpelui fugi de pecate, cá de te vei apropiá de elu te va muşcă, dinti de lei suntu dintii lui care omóra sufletele ómeniloru“, „Cá si sabi'a cea de amendóue partile ascutîta este tóta foradelegea, ran'a ei nu are vindecare.“¹⁾

Asia a invetiatu si batrenulu Tobitu pre Fíiulu seu dîcându-i „Fíiule aduti aminte in tóte dílele de Domnulu

¹⁾ Intiel. lui Sir. XXI, 2, 3, 4.

Domnedieulu nostru si cu voi'a nu pecatuí si nu calcá mandatele lui, si in tóte dýlele vietiei tale fá dreptate si nu umblá pre cáile nedreptatei.“¹⁾

Respha muerea lui Saulu díu'a si nóptea s'a ingrigitu cá trupurile fileru sei spenzurate de catra Gabaoniteni, díu'a se nu se odichnésca paserile si nóptea fierele tiarinei.²⁾

O! de si-ar' portá atât'a grigiá parintii crestini de sufletele prunciloru loru celoru vii, cá pre acele se nu lase a-se stricá prin patimele si faptele cele pacatóse care cá totu atâté fiere selbatece rodu la mantuirea sufletului.

Curatie si dreptate, sinceritate si onestitate, sêmtiulu de rusine si de omenia, — paz'a mandatelu divine si basericesci, fric'a Domnului si umilinti'a, supunere si pietate, aceste se le invetie, la aceste se indemne parintii crestini pre pruncii loru. Bine díce s. Augustinu, cá parintii crestini in cerculu familiei loru au se plínescá deregatori'a de preotu cá adeca acasa la acele se invetie si indemne pre prunci cele ce audu vestindu-se de catra preotu in baserica, pentru-cá acele suntú averile cele mai pretióse ce potú lasá parintii prunciloru loru.³⁾

Asiadara crestiniloru cá e rusinea parintiloru déca pre prunci i lasa nespalati, rupti si goli! cu multu mai mare rusine e inse ace'a candu i-voru lasá se crésca nespalati la sufletu cu frumseti'a curatiei, rupti prin ascutítulu desfrantariloru si goli cu rusinea foradelegiloru.

O alta datorintia a parintiloru este si ace'a cá se dee prunciloru cá donu de viétia

II. Invetiatur'a spre lucru si indemnú spre lapedarea lenevirei.

Unu parinte pagânu cu numele Aesopius inainte de mórtea s'a chiemandu la sene pre fii sei cu aceste cuvente din urma i indemnase spre lucru: „Ffi mei preaiubiti! Vedeti unde suntú lucrurile mele. Am facutu ce'a-ce a trebuitu se faca unu parinte bunu, si totu ce am potutu am câscigatu vóua cu sirguinti'a mea ce'a-ce o ve-ti poté cercá si aflá in vii'a mea.“ — Si óre ce au facutu acei prunci? ace'a cá

¹⁾ Tob. IV, 5 seq. ²⁾ III. Reg. XXI, 10. ³⁾ S. Aug. in Ps. L, — S. Chrysost. hom. IX in I ep. ad. Timoth

dupa mórtea parintelui loru au începútu cu diligintia se lucrare sapandu in viia, cugetandu a aflá acolo vistieri'a parintésca. Si cugetati cá nu a aflatu? ba ie! si cum? asia cá lucrandu dènsii cu sirguintia neobosita ace'a viia, acést'a li-a adusu fructe manóse mai pretiése de cátu ori ce remasítia de mostenire parintésca carea precum ne dovedescu esemple nenumerate mai cá neci odata nu se pretiuiesce intru atát'a cá si averea cáscigata cu lucru si cu óstenéla propria.

La lucru si la óstenéla au se invetie parintii pre pruncii loru pentru-cá acést'a aduce daru si binecúventare, indestulire si pace, linisce si mangaiere, precându lenevirea in cele mai multe casuri este isvorulu nedreptatei, neindestulirei, furtului si desfranariloru celoru mai rusinóse, lenea e carea cu rusinarea feçiei tale te impinge la seracia, goletate si la usi'a altui'a spre cersíre.

Spartanii — poporu pagánu — pruncii sei i departá din midiloculu familiei, si mai curéndu nú i-au reprimitu in cas'a parintésca, pâna cându acei'a nu au facutu ceva onóre si folosu familiei ori patriei. — Teneriloru egypteni nu li-erá permisu a mancá pâna-ce nu ar' fi percursu 180 stadia séu 4 mile. Lacedemonii numai ace'a dedeáu de mancare fiiloru loru ce cáscigáu ei insii cu sageti. — Dara apoi se considerati chiar' si animalele. Acolo vi este de esemplu paserea cea gingasia rondunic'a, acést'a singura invétia pre puii sei se-si cáscige nutreméntu. — Despre vulturu se díce cá pre puii sei cari suntu târdii intru cáscigarea nutrementului í-i omóra.

Se recugete dara fiacare parinte cá in locu se lase pre pruncii-sei cá se-si pérda tempulu pre ulitia ori acasa in lenevire, mai bine va face cându pre acei'a din fraged'a pruncia i-va dedá la totu felulu de lucruri si la óstenéla, pentru cá prin acést'a va lasá dupa sene o avere pretiósá si o comóra adevérata, va lasá dupa sene prunci si barbati cu caracteru bunu, de omenia si onorati, precându déca pruncii i-veti dedá din tenerétia la lene si usiorintia, nu numai cá nu-si voru cáscigá ceva avutia ci si cea cáscigata cu sudórea feçiei parintesci si lasata cá mostenire o voru prapádi, si in cas'a loru va luá lacasiu statornicu, neindestulire, seracia

si golitate, se vá incuibá la ei tóte foradelegile facandu-se cá o „aratura a omului celui neintielectu, si cá vii'a celui lipsitu de minte.“¹⁾)

Unu altu daru ce au 'se dee parintii prunciloru loru stà :

III. In esemple, adeca cá cele bune se-le urmedie, éra cele rele se-le urgisésca.

Romanii cei vechi pre pruncii nobili de cu deminétia i trametéu la portile cele triumphale ale mai mariloru antecesori cá vediendu tropheele acelor'a, si in trensii se se nasca indemnu spre eroismu si vértuti. — Lacedemonii aveáu ace'a datina, cá câte odata î-si imbetáu pre servitorii sei sí-i indemnú cá acei'a cá si nescari ómeni beti se faca câte nebungie si spurcatiuni inaintea prunciloru. — Si óre pentruce? pentru-cá vediendu acei prunci uritiunea si spurcatiunea betiei, din copilaria se-i invetie a urí si a se ferí de patim'a cea uríta a betiei.

O! de ar' dá invetiatura si esemple bune si parintii crestini prunciloru sei! si se nu-i dedeie din fraged'a pruncia la beutura, la injuratura, la vorbe necuvióse. — Insísi parintii sè se faca esemplu, viéti'a loru cea curata si cívioasa se fia icón'a vietiei prunciloru. — Nemene Crestiniloru! nu póte cuprinde câtu de iute si tare prinde radecina in suflétulu pruncului cele ce vede si aude dela parinti — Pre sênu lu mamei, pre vétr'a familiaria se crescú ómenii cei buni, ori cei rei. Numai cu incetulu si pre neobservatu se arunca in anim'a pruncului sementi'a binelui séu a reului. Numai unu cuvêntu, o vorba slaba si uríta, o fapta scandalósa deplinita inaintea prunciloru e in stare se strice suflétulu pruncului preste tóta viéti'a. — Se-si aduca aminte numai fiacare, cá cu ce chiaritate î-si tiene in minte nu numai lucruri mai insemnate, ci si intemplári mai bagatele din viéti'a de pruncia.

O! câti parinti cu giele au vediutu si vedu fructele cele amare si amarite ale esempleloru celoru rele date prunciloru, respilat'a loru este: lapedare, urgisire, batjocorire, injuraturi, bàtai si alte fapte neomenóse si necrestinesci. Se sciti

¹⁾ Cart. esempl. XXIV, 30.

parintiloru! că exemplele cele rele ale vóstre in voi se va isbândi cu indoita potere, cum ve-ti semená, asia veti secerá.

Datorinti'a parintésca este si ace'a că mai alesu in tempurile nóstre se dee prunciloru invetiatura si instructiune scolastica, se dee unu daru pentru viéti'a practica ce stá:

IV. In invetiatur'a de scóla. La acésta datorintia se potu aplicá cuventele Mantuitoriului, cându despre servulu celu ce nu a căscigatu nemica cu talantulu datu lui a dîsu: „Cadiututî-s'a tîe se dáí argintulu meu schimbatoriloru si venindu eu a-si fi luat alu meu cu dobênda.“ (Math, XXV, 27.)

Més'a schimbatoriloru, unde banii aducu dobênda este scóla. Acést'a e locul unde pruncii cei neinvetiati dela altii mai invetiati, ómeni buni si crestini cuviosi căsciga invetiatura de viétiá, indemnari crestinesci care de comunu remanu pre tóta viéti'a.

Servi lenesi si necredintiosi se potu numí cu adeveratu acci parinti, carii desí au privilegiu de a-si căscigá dobênda frumósa spirituala cu pruncii sei, mergu de sapa si ascundu talantulu datu prunciloru de catra Domnedieu, lasandu-i pre acei'a fora invetiatura, fora lumin'a vietiei practice.

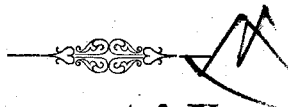
O! parintiloru! câtí suntú adi intre voi ajunsí la betranetie, carii ar' dorí se scie carte. — Se-si iee fiacare esemplu de pre sene si din lume si va cunósce că celu ce are invetiatura si scie carte, acel'a stapânesce, si pre celu neinvetiatu sluga 'lu va avé. — Cugetati parintiloru óre nu e rusíne pentru acel'a, care pre pruncii sei in locu se-i traméta la scóla mai bine 'i tramete cu vitele cá si mai tare sè se salbatecésca, — cá in locu se fia tramesu pre pruncii sei la scóla celu puçinu atunci cându si asia nu-lu póte folosi spre neci unu lucru, i lasa cá, fora séma se petróca dílele si anii in jocaria, in lenevire, pre ulitia si in petreceri rele. — Dati parintiloru invetiatura prunciloru vóstrii pâna-cându e tempulu si au aplecare spre ace'a, pentru-cá instructiunea scolastica pâna in adênci betranetie insutitu se resplatesce.

Si in urma ce'a-ce mai ântaiu ar' fi trebuitu se amin-tescu, este ace'a cá faciá de pruncii vóstrii se aretati iubire parintésca impreunata cu pedépsa intielépta. „Nu incetá a certá prunculu — díce intieleptulu — pentru-cá de-lu

vei lovi cu noiau'a, nu va mori, cã tu-lu vei bate pre elu cu noi'a, era sufletulu lui dela mörte 'lu vei mãntui." ¹⁾ Iubirea acést'a inse se nu tréca in desmardare, cãci acést'a nu e mai multu iubire adevverata, ci uciderea sufletésca a pruncului.

Voiiti dreptu ace'a parintiloru! cã dupa mörtea vöstra se lasati remasitia buna si urmasi de omenia, nisuiti-ve cá prunciloru vostrii din teneretie se dati crescere buna, dati-le adeca invetiaturi bune, — aretatile esemple morale dedati-i la lucru si la ostenéla, — saditi in anim'a loru sêmtiulu onestitatei, — fric'a lui Ddieu sî intieleptiune sufletésca, — ferití-i de pecaté cã asia ve-ti 'fi benecuventati si in mormentele vöstre, era cându Domnedieu ve va chiamá la sene, ve-ti audí dela densulu dícându-vi-se: „bine servu bunu si credintiosu preste puçinu ai fostu credintiosu preste multe te voiu pune, intra intru imperati'a domnului teu." ²⁾

J. BOROSIU.

Serbatorile Preacuratei Vergure Mari'a.

(Urmare.)

O dar' nu numai loculu fû santitu spre preamarirea lui Domnedieu dedicandu-se acele baserice intru onórea Mamei Domnului, ci si tempulu — intielegemu prin serbatori s. asiediate.

Pre candu basericele cá monumente sacre pórtã in sene mai multu numai caracterulu veneratiunei subiective singuratece, — pre atunci serbatorile suntu tipulu, formédia dovedíle (mai stralucite nu numai atarei veneratiuni subiective, ci si a invetiaturei obiective, carea este temeiuulu, factorulu principalu, si spiritulu de viétia alu acelei venerari.

Si ce dovedi ne intendu in acésta privintia vécurile? Acele, cá deodata cu asiediarea si statorirea serbatoriloru mai de frunte ale Domnului Christosu, — si in mesur'a dezvoltarei principiiloru crestinismului poftite prin impregiurari, — atari serbãtori si solemnitati sacre, cá totu atate monumente pretióse ale iubirei si veneratiunei, s'au asiediatu si s'au celebratu si intru memori'a momentelor mai destinsé

¹⁾ Esemple XXIII, 13, 14. — ²⁾ Math. XXV, 21.

din viéti'a Mamei Domnului mai aprópe legate cu opulu res-cumperarei. Scopulu caror'a este cá: reimprospetandu-se fap-tele minunate ale Domnului implinite in si prin Preasant'a Maria, ¹⁾ si propunendu-se credintiosiloru spre cunóscere dem-nitate mai pre susu de angerésca a Mariei: — acei credin-tiosi din anu in anu se se intarésca in sentiementele de pietatè si de veneratiune càtra Mam'a Domnului, din tempu in tempu mai cu mare potere sè se indemne spre insusírea si urmarirea possibila a vértutiloru umilintiei, Curatiei, mo-destiei, rebdarei si a santiei, ce stralucescu in viéti'a Prea-santei Maria, — pèntru-cà in imitarea acésta factica a vietiei Ei stà veneratiune adevverata, — aceea formédia te-meiulu si essenti'a cultului sacru asiediatu si sanctionatu intru onórea Mamei Domnului.

Pertractandu in aceste notiuni inceputulu, ratiunile si modulu desvoltarei cultului, respective a serbatoriloru ma-riane: spre dovedirea mai speciala a celoru espuse, — intru adaugarea si intarirea sentiului de pietate, si de venera-tiune crestinésca fačia de Prea sant'a Maria; va fi acuma se trecemu la considerarea mai de aprópe a obiectului credin-tiei, la cunóscerea datorintiei de veneratiune descoperite si santite in un'a fiacarea din acele serbatori asiediate.

Si deóra-ce dejá ne stà inainte un'a din serbatorile Preasantei Maria, — desí recunóscemu cá afora de ordulu cuvenitu — vomu incede de locu cu acésta serbatóre, si vomu continuá pre rondu cu celelalte, asia cátu cu ocaziu-nea si la tempulu prescisu alu serbatórei, se va pertractá in deosebi un'a câte un'a.

IV.

Adormirea Preasantei Nascatórei de Domne- dieu (S. Maria mare.)

Serbatórea acést'a se celebrédia in 15 Augustu c. v. séu 27 c. n. intru memori'a mortiei, respective a adormirei si susceperei Preasantei Maria in ceriuri.

La descrierea sacrificiului crucei s. scriptur'a amintesce, cá Mantuitoriulu Christosu in ultimele s'ale a recomendatu

¹⁾ Luc. I, 49.

pre sant'a s'a mama Invetiachelului celui iubitu lui s. Ioanu, carele apoi din ace'a óra s'a si primitu intru ale sale, ¹⁾ nicairi inse mai de parte nu face amintire despre decursulu vietiei pamentesci a acelei'a.

Ceea-ce inse nu aflamu in s. scriptura, ne subministré-dia si in acestu respectu traditiunea ecclesiastecá. Anume:

Precumu díce S. Ioanu Damascenu († 754—787) traditiunea cea mai adevérata si démna de tóta veneratiunea ²⁾ ne marturisesce, cá Preasanta Maria dupa mórtea Fíiului seu celui Domnedieescu a traitu inca cátu-va tempu pre pamentu fiindu stêlpu si intarirea Apostoliloru si a poporului celui nou numitu cu numele lui Christosu. — Anume unii scrietori vreu a scí cá Preasant'a Maria ar' fí adormitu la anulu 48-le dupa nascerea lui Isusu Christosu si inca in etate de 59 séu 63 ori 72, ³⁾ — éra precumu marturisesce totu acelu Epiphaniu, Hypolitu Thebanulu ar' fí asseratu cá Mam'a Domnului cu 9 ani á traitu inca dupa mórtea lui Isusu Christosu si cá ar' fí muritu in anulu 57 alu etatei.

Totu ace'a traditiune sacra façia de adormirea Preasánteii Vergure, ne spune, cá Dens'a prin darulu celui de susu fù preainsciintiata despre tempulu mutarei s'ale dela cele pamentesci la cele ceresci, si cumcá cu voi'a cea domnedieésca portatorii de Domnedieu Apostoli de pretotindenea cá de unu noru pre susu fiindu radicati, séu adunatu la mórtea Ei cá se ingrópe trupulu Ei celu de viétia purtatoriu. — Fost'a adeca de façia Iacobu fratele Domnului si ántaiulu ierarchu si Petru capeteni'a cea mai onorata, verfulu teologiloru si tóta domnedieésc'a adunare a Apostoliloru. Apoi mai incolo cá la mórtea Précuratei poterile ceresci petrecându précuratulu Ei trupu pré frumosu cântáu, si redicându din Sionu, adeca din cas'a unde a facutu Christosu cin'a cea mistica, la pusu in mormentulu gatitu in gradin'a Gethsemanei. Éra la a 3-a dí esíndu si S. Thoma Apostolulu si dorindu a vedé s. trupu, a deschisu mormentulu, dar' acel'a erá desiertatu de trupul' celu preacuratu fiindu

¹⁾ Io. XIX, 26—27. ²⁾ Hom. V. de V. dormit. „Opusc. sel. s. Patrum,” Oeniponti 1877 T. XXXIV pag. 91. ³⁾ Baroniu Annal eccl. ad annum 48 §. 5.

acolo numai giolgiurile de inmormentare. De unde mirându-se toti, au devenitu la acelu cugetu, că 'carui'a a placutu a luá din trens'a trupu qmenescu fora stricarea fetioriei, acelu Domnedieu o-a mutatu la sene fora stricare si trupulu celu nesticatu alu acelei'a mai 'nainte de inviarea cea comuna.

Acest'a e sumariulu traditiunei sacre despre impregiurarile adormirei Preasântei Maria, carea crestinii din vechime o-a primitu cá o mostenire trecuta dela tata la fu. ¹⁾ Traditiunea acést'a dupa o istoria numita enthyiaca (lib. III c. 40) citata de catra mai multi auctori vechi in cuventarile loru despre mutarea Pr. S. Maria, cu deosebire S. Ioanu Damascenu o ilustrédia in Homiliile s'ale tienute in serbatórea adormirei Preasântei Maria. ²⁾

E dreptu cá desî traditiunea acést'a acumu citata si referitória la viéti'a si adormirea Mamei Domnului e descoperita si e ilustrata si in oficiulu sacru alu serbatórei, inse ace'a de catra s. baserica nu e comprobata, neci e acceptata intru tóte ale s'ale. — Cu atâtu mai puçinu e primita ce'alalta, carea ar' tiené cá Présant'a Vergura cá un'a carea s'a nascutu fora pecatulu originalu, nu a potutu gustá mórte naturala.

Si din acésta cauza dîcemu cá traditiunea ace'a pia deja amintita póte se formeze mai multu numai ide'a, respective obiectulu istoricu alu serbatórei „Adormirei Présantei Vergure Maria.

Temeiulu si obiectulu propriu alu acestei serbatóre inse este cu multu mai inaltu si mai santu, cu multu mai tainicu si sublimu care asemene 'si affa espresiune cuvenita in oficiulu sacru alu acelei serbatori. — Si in ce stá acést'a?

I.

Acést'a stá intr'ace'a, cá morindu Preasant'a Maria, desî anim'a Ei curata s'a despartîtu de trupu si acest'a s'a pusu in mormentu, dar' precumu intru nascere Vergura a remasu nesticata, asia si in mormentu trupulu Ei s'a pazitu fora stricatiune, ³⁾ — éra dupa mórte mormentulu s'a desiertatu de trupu căci sculandu-se s'a redicatu la locuintiele cele

¹⁾ S. I. Damascenu Hom. VI de V. Dormitione e opusc. select. T. XXXIV 118 n. 4 — Cfr. offic. s. alu serbat. ²⁾ Opusc. select. l. c. T. XXXIV. ³⁾ Trop. 1. od'a VI.

ceresci împreună cu sufletul și că imperatés'a tuturor s'a înalțiatu preste tóte cetele ceresci că aci dinpreună cu portatoriulu de viétia și celu nascutu din trens'a pururea vietuindu, se se indulcésca de frumséti'a Fiiului seu și de bucuri'a cerésca. Séu

Credinti'a s. baserice marturisita și legata cu serbatórea Adormirei Mariei este ace'a, ¹⁾ că de vreme ce fructulu Mariei celu necuprinsu prin carele ceriulu s'a facutu a luat ingropare de buna voia că unu mortu; cum se nu suferé ingropare și cee'a-ce la nascutu nesciendu de nunta, ²⁾ — éra

2) Că pre lînga tóte aceste, mormentulu și mórtea nu o a tînutu, căci pre mam'a vietiei la viétia o a mutatu celu ce s'a asiediatu în pantecele Ei celu pururea fetiorescu, că acolo neincetatu se se róge pentru mantuirea lumii.

Si din acestu punctu de vedere a credintiei apoi s. baserica neci nu vorbesce despre mórtea propria a Preacuratei, — ci ace'a o numesce: „Adormirea cea fora de mórte,“ — „mutarea din viétia la viétia a mamei vietiei,“ — „tre-cere curata la viéti'a cea pururea vecinica și mai buna.“ ³⁾

Temeiulu acest'a alu credintiei, — misteriu acest'a minunatu împreunatu cu obiectulu piu istoricu prea frumosu se desvólta, și se descopera în sacrulu officiu alu serbatórei.

În faci'a obiectului acestui prea maritu alu sacrului officiu cu dreptu cuventu potemu díce: că déca amintirea dreptiloru se face cu lauda, ⁴⁾ — déca e pretiósá înaintea Domnului mórtea cuviosiloru sei ⁵⁾ óre nu e cuvenintiosu, nu e cu dreptu că Preasantei Vergure se se aduca lauda cuvenita. Si cine ar' și poté din destulu se preamarésca pre acelu isvoru alu dreptatei, ace'a vistieria a santiei — pre Preacurat'a V. Maria? ⁶⁾ Séu cu ce vomu ferici pre Nascatórea de Domnedieu, carea e mai onorata de câtu tóta faptur'a, mai santa de câtu Cheruvimii și de câtu toti angerii, — carea este scaunulu Imperatului celui neclatitu, cas'a intru

¹⁾ Opusc. select. l. c. T. XXXIV. ²⁾ Trop. 4. od'a IV Irm. 2-le, Cfr. Irm. 2 dela od'a. . . ³⁾ Stichir 3-a Inerat. serb; — Stich. 3. Liti'a, — Trop. 3 od'a IV. Cfr. S. I. Damascéu Hom. V. n. 11. l. c. pag. 113. ⁴⁾ Esemple XVII, 7. ⁵⁾ Ps. 115, 15. ⁶⁾ S. I. Damasc. Hom. V. n. 1. l. c.

care a locuitu celu preainaltu, — mantuîrea lumiei, — domdieésca santia dandu credintiosiloru din destulu mare îndurare. ¹⁾

Cugetulu nostru e prea marginitu, semtîrile animei suntu debile, buzele credintiosiloru suntu nedemne cá din destulu se fericésca, pre ce'a-ce covêrsieste tóta mintea. De s'ar' unî tôte limbele ómeniloru imprasciati pre façi'a pamentului, nu ar' poté se aduca laude cûvenite Mamei Domnului ²⁾ Ce vomu face, dara? Ce? de câtu împreunându temerea santa cu modesti'a, cu reverinti'a sacra vomu urmá s. baserice, cá amesuratu cuprinsului sacrului officiu alu serbatórei se aretamu si se ne indulcimu de sublimitatea mysterialoru preamarite de catra s. baserica, se descoperimu spre cunóscerea toturoru obiectele sante ale serbatórei.

Dícemu dara si marturisimu cá: cu demnitate a fostu cá Preasant'a Maria cá unu ceriu insufletítu preacuratu se primésca cerescile si domnedieescile locasiuri, si se stee luminosu infrumsetiatu cá o mirésa cu totulu fora macula inaintea Imperatului si Domnedieu ³⁾ santa si meritata este laudarea ce-i aduce s. baserica, pentru-cá la admírea Ei „ce-riulu 'si desface sênulu, si mam'a Domnului, sufletulu seu celu preasantu, si trupulu celu desfatatu si de Domnedieu primitu si la pusu in preacuratele palme ale celui. ce s'a nascutu din trens'a fora sementia. ⁴⁾ Temeinica este stralucirea serbatórei, si adeverata e credinti'a basericei, cá desí mormentulu marturisesce despre mórtea si ingroparea Preacuratei, dar' totu acelu mormentu adeverédia cá mormentulu s'a desiertatu si mórtea Ei a fostu fora stricatiune cá se vietínésca in veci cu Fíiulu seu. ⁵⁾

Dár' ce este caus'a acestei preamariri? Ace'a cá precumu canta s. baserica:

„Din Mari'a viétia a resaritu nesticandu cheile Fetio-riei, deci cum ar' ff fostu preacuratulu si de viétia incepatoriulu Ei trupu impartasitu cu ispit'a mortiei.“ ⁶⁾

¹⁾ Stichir'a I. Inscr. Serb. ²⁾ Io. Damasc. Hom. VI, 1. ³⁾ Trop. 3. Can. s. I. Damasc. od'a I. Cfr. Hom. V. s. I. Damasc. n. 10. l. c. pag. 103—226. ⁴⁾ Stich. 2 si 4. Si acumu Litiei, — Trop. 3 Irm. II od'a IV. Cfr. s. Damasc. l. c. ⁵⁾ Trop. 1, 2. od'a VI, — — Trop. 2. od'a VIII. ⁶⁾ Trop. 2 od'a VI Irm. 2-le.

„Imperatul, Domnedieulu toturoru a datu Ei mai pre susu de fire cá precum intru nascere fetiori'a a pazitu asia si in grópa trupulu i-a ferítu fora stricatiune si impreuna la preamarítu intru domnedieése'a mutare;“¹⁾ — nu numai, ci Christosu celu ce s'a asiediatu minunatu in pantecele celu curatu alu Mariei, — Acel'a — cá unu datornicu fiu a primitu la sene sufletulu celu preasantitu alu Ei.“²⁾

Si acum'a déca vomu mai recugetá inca cà Mari'a este alésa a lui Domnedieu mai 'nainte de veci din tóte némuribile, — mirés'a Spiritului santu, — cà curati'a si santi'a Ei covêrsiesce tóta mintea si cugetulu, — cà Ea cu bunavointi'a Tatalui, cu alegerea Fíiului si cu adumbrirea spiritului santu s'a facutu Nascatórea si mam'a lui Domnedieu: óre nu vomu marturísí cu s. baserica cà „Minunate-su tainele tale curata! Celui de susu scaunu te-ai aretatu si de pre paméntu la ceriu te-ai mutatu,“ — óre nu vomu recunósce cà „intru Vergur'a curata se invingu hotarele firei, cà in nascere fetióra remane si mórtea arvunédia viéti'a, cà Ea si dupa nascere remane fetióra si dupa mórte viua.“³⁾

Asia e! vomu díce si marturísí cà adormirea Ei este o minune preamarita, càci „isvorulu vietiei in mormentu se pune, éra acelu mormentu scara catra ceriu se face.“⁴⁾

II.

Precându inse s. baserica in serbatórea acést'a a adormirei, in tonu asia sublimu, in sensu asia preamaritu descopera, motivédia si confirma ide'a obiectiva, temeifulu sacru principalu alu credintiei s'ale despre marít'a innaltiare si minunat'a mutare a Preasantei Vergure dupa mórtea s'a: pre atunci nemic'a nu lasa netrecutu cá totu in asemene modu se talcuiésca, luminatu se marturísésca si deplinu se comprobe die cealalta parte a credintiei s'ale, cà adeca:

Preasant'a Maria intru marirea s'a cêrésca este midilocitóri'a, patronulu celu mai poternicu alu credintiosiloru, cà Dens'a acolo este intru rogatiuni neadormite, intru folosintia sperarea cea neschimbata toturoru celoru ce cu credintia se intorcu la iubirea Ei de mama.

¹⁾ Trop. 2 od'a VI. ²⁾ Trop. 3. od'a VIII. Irm. 2. ³⁾ Pripele odei IX. ⁴⁾ Stich. 1. Inscr.

Si óre pote-s'ar' cugetá a fire alt-cum? Neci de câtu, càci relatiunea acésta de patronire este strensu legata de demnitatea si pusetiunea Preacuratei ca Mamei Domnului, este nedespartibila de marirea Ei din ceriuri. — Credinti'a acést'a potemu díce cà e numai o urmare de totu necesaria si folositórea acelei'a despre innaltierea Preasantei Vergure in ceriuri preste tóte cetele ceresci.

Santa si salutara este credinti'a crestinésca despre remunerarea cerésca a Mariei, — aplicati ace'a inse subiective faça de cei ce inca petrecemu in peregrinarea vietiei, in valea ast'a a necasurilor, ispiteloru, a doreriloru si insielatiuneloru necurmate, unde adeca fericirea o gustamu numai din doreri, bucuri'a o cunóschemu numai din necasuri, unde dî pre dî, óre pre óre fora incetare aduce schimbare: si atunci, o atunci! vomu cunósce, vomu pretiuí ace'a credintia consolatória, vomu imbratosiá cu ardóre ace'a invetiatura salutara si liniscitória ce ne intende si serbatórea Adormirei Mariei, anume: cà nu suntemn parasiti, nu, ci avemu in ceriuri o mama doioasa, indurata si iubitória de bine carea e gat'a folositória si ajutatória si tuturoru crestiniloru sperare

E dreptu cà credinti'a acést'a despre patronirea Preasantei Maria stralucesce din officiulu sacru alu fiescecarei díle, dara serbatórea Adormirei Mariei cu deosebire e dedicata spre frumós'a si tainic'a ilustrare a acelei'a.

Si fiindu-cà acésta credintia are o legatura strénsa cu intarirea, sustienerea si promovarea vietiei religioso-morale a crestiniloru, urmandu invetiaturiloru basericei se consideramu mai de aprópe insemnatatea si folosulu ei.

Se stámu la locul Capetieneloru! Christosu Mantuitoriulu cu sangele seu celu preasantu sigilédia testamentulu celu nou, — sacrificiulu crucei de imepcare eterna acusi e implinitu. — Sub crucea mantuirei, acolo stá de doreri sfasiate Maria mam'a cea santa si dintre toti invetiaceii numai Ioanu celu iubit, toti cei'alalti l'a parasitu. — O! dar' cum ar' poté lasá Christosu nemangaiata pre mam'a s'a, — cum s'ar' poté despartí de Invetiachelulu seu iubit chipulu stralucitu alu invetiaturei s'ale, si intru acel'a intrég'a céta a celoru ce-lu iubescu pre densulu?! Nu, acést'a nu o póte

face Domnedieesculu Fíiu si Invetiatoriu, ci intregindu-si testamentulu legei nóue, mai 'nainte de sfêrsitul se u pamentescu 'si întórce privirea s'a catra mam'a si Invetiachelulu seu si dîce mumei s'ale „Muiere! éta fíiulu teu,“ — éra dupa ace'a càtra Invetiachelu „Éta mam'a t'a“ si dintru ace'a óra — s. Ioanu — o-a primitu pré Dens'a intru ale s'ale.¹⁾

Ce cuvinte dulci si mangaitória! si cum nu? cându in-susi Christosu Mantuitoriulu dispune nu numai de sórtea mamei s'ale si a invetiachelului, ci pre langa pemnulu iubirei sale dovedite intru rescumperare, ne lasa de mam'a toturoru pre preasant'a s'a mama, stătorește relatiunea mamei s'ale catra baserica si acesti'a càtra mam'a santa. Càci citatele cuvente mantuitorie nu au altu intielesu decátu cà : Mari'a se fia mama la toti pre carii Christosu cu sângele seu i-au rescumperatu, si acestia se-o tiêna si se veneredie pre Preasant'a Maria cá pre Mam'a cea iubitoria. — Acestu intielesu dáu acelor cuvente s. Parinti ai vécuriloru, — dintre cari pentru deosebit'a frumsétia a talcuírei acelor cuvente se ascultamu pre s. Laurentiu Iustinianu.

Acest'a aceste cuvente le pune in gur'a Mantuitoriului vorbindu catra Preacurat'a: „Elu (adeca S. Ioanu) este chipulu basericei carea este fetióra fora macula. In persón'a Invetiachelului ti-o lasu tie baseric'a acést'a, — iubesce-o cá si pre mine; intaresce-o cu svaturile t'ale, proptesce-o cu indreptarile t'ale, si o apera cu esemplulu teu. . . . Voiescu cá se o consideri cá pre nascutul tu, prin midilocirile t'ale se-o aperi si cu virtutíle t'ale la mine se-o conduci. Dar' lasu deodata si basericei mele cá se te veneredie cá pre mam'a s'a, se te iubésca, la tene se alerge, si se te aiba de midilocitoria intre Domnedieu si intre sene. — Pre tene te va chiamá in pericle, te va consultá in indoieli, si te va implorá in necasuri, avendu ace'a incredere intru tine cá si intru mine. Pentru ace'a me voiu ingrigí cá toti la tene se se întórca si va fí numele teu onoratu din totu némulu si generatiunea. — Neci nu se va lapedá cineva celu ce te va invocá si de nime nu me voiu întórce celu-ce te venerédia cu pietate — Legatura nedespartíbila punu intre tené si intre baseric'a mea.“²⁾

¹⁾ Io. XIX, 26—27. ²⁾ De Triumphali Agone Christi T. I. Vedi la Mislei „die Mutter Gotes.“ Wien 1866 pag. 318 not. 6.)

Ori dóra alt'cum marturisescu pazitorii legeri si a traditiunei sacre crestine? despre patronirea Preasantei Maria. Departe se fia! Se ascultamu pre S. Ioanu Damascenu, unulu dintre luceferii basericej nóstre, si veneratoru mai piu alu Preasantei Maria. Éta ce díce acest'a „Mari'a este bucuri'a eterna a Profetiloru, binecuventarea lumei, santírea toturoru lucruriloru, odichn'a celoru insarcinati, mangaiarea celoru necasiti, cercetarea morbosiloru, celoru invaluiti adapostire, peccatosiloru iertare, celoru intristati consolare, si toturoru celoru ce se intorcu la Dens'a gat'a folositoria.“¹⁾

Preasant'a Maria standu deadrépt'a Fíiului Ei cá o mama solitoria a crestiniloru cu dreptulu striga catra toti: „Acum'a in mine locuiesce darulu lui Domnedieu, Eu sum cercetarea celoru morbosi, isvorulu nesecatu alu vindecarei, surparea diabolului. Veniti dreptu ace'a popóra cu credintia si luati cu deseversire, veniti cei ce nu ve indoiti in credintia.“²⁾ celu ce doresce vindecarea morburiloru, alungarea foradelegiloru sufletului, — stergerea peccatorulu, departarea a ori ce calamitati si odichna cerésca, la mine se alerge si se scóta darulu celu mai efficace si folositoriu alu gratiei.³⁾

In acestu modu sublimu, cu asemene cuvente de laude dáu ss. Parinti dovedi despre credinti'a mangaitoria a s. baserice fajia de patronirea de mama a Preasantei Maria, — despre folosulu sufletescu preapretiuitu alu acelei'a.

Dara pentru ce se ne departamu asia de tare producandu marturisiri un'a mai frumósa cá alt'a din ss. Parinti? — deórece la audiulu nostru resuna tóta diu'a sacrulu officiu alu basericej, acestu tesauru santu alu invetiatureloru sacre parintesci, acestu depositu alu marturisireloru comprobate in decursulu vécuriloru. In acestu sacru officiu pre tóta pagin'a stralucesce splendórea marturisireloru crestinesci despre credinti'a nestérsa ce-o are s. baserica intru ajutoriulu si poterea de patronire a Mamei Domnului. Lunga ar' fi

¹⁾ Hom. V. n. 11. l. c. T. XXXIV pag. 104. ²⁾ Cfr. Isaia 55, 1.

³⁾ Hom. VI. n. 17 l. c. pag. 138, 139, — Cfr. S. Germanu Hom. in Praesent. Deiparae opusc. select. Tomo XXXIV. pag. 202, — S. Ieronim epist. ad. Eustachim.

seri'a acestoru marturisiri, pentru ace'a pentru scopulu nostru se stamu numai la officiulu sacru alu serbatórei nóstre a Adormirei Pr. S. Vergure Maria, căci acesta ne intende dovedi lamurite, ne căsciga convingere si intarire intru adevverulu credintiei nóstre.

Éta dara cătev'a pasagie din sacrulu officiu alu serbatórei:

„Domnitória — cânta s. baserica — ce'a-ce esci buna, redica santele t'ale mani la Ffiulu teu facatoriulu celu iubituriu de suflete, se se indure spre sierbii tei.“¹⁾ Éra in altu locu dîce:

„Preacurata de Domnedieu Nascatória . . . rógate neincetatu se pazésca si se mantuiésca de tóta asuprel'a cea contraria pre poporulu teu celu nou, că pre tene folositória te-am căscigatu.“²⁾

„Maica ai fostu a lui Christosu Domnedieu pre acest'a rogandu-lu pentru noi nu incetá rogamu-ne, carii ne-am pusu sperarile spre tene catra Domnedieu, Nascatória de Domnedieu prea laudata.“³⁾ Totu asemene o agraiésce s. baserica dîcandu:

„Maic'a lui Domnedieu laudandute strigamu si dîcemu: mantuesce-ne pre noi, cei ce te marturissimu pre tene de Domnedieu Nascatória, de tóte periclele si mantuiésce de nevoi sufletele nóstre.“⁴⁾

Vomu dîce inse cu unu scrietóriu basericescu că ce nису de lipsa tóte aceste dovedi si marturisiri stralucite? Cauta numai la Mari'a: Dens'a este isvorulu adevverulu credintiei crestinesci dreptu credintióse, — recugeta demnitatea si relatiunea Ei fačia de opulu rescumperarei si vei gasi comór'a adevverulu neclatitu că Dens'a mutandu-se la marire cerésca că mam'a vietiei este rogatória neadormita, patróna credintiósa si poternica a totoruru credintiosiloru.

Pentru-că cine este Mari'a? Se nu dîcemu că e cea mai alésa dintre tóte némurile, neci că e binecuventata intre muieri fiindu plina de darulu cerescu mai 'nainte de conceperea Ffiului lui Domnedieu; ci se ne indestulimu a repeti si necontenitu a meditá ace'a, că Domnedieu cuventulu pentru

¹⁾ „Si acum“ Inscr. micu. ²⁾ „Marire“ Inscr. ³⁾ Stichos. 1. ⁴⁾ Stichos. 2.

iubirea s'a de ómeni pre pamentu prin trens'a s'a aretatu si asia facundu-se mama Domnedieului cá atare mediate a conlucratu la rescumperarea genului omenescu. Acést'a reamintindu, cu iubire fiésca va trebui se recunóscemu si se marturísimu, cá: precumu noi prin Isusu Christosu suntemu fii lui Domnedieu si eredi promisiuniloru Lui, — precumu ne-am facutu prin darulu Domnedieescu frati si amici dupa trupu ai Mantuitoriului: asia este Mari'a mam'a nóstra cea santa si noi suntemu fii Ei.

Si óre mam'a, — mama asia santa cá Preasant'a Maria, — carea fiindu pre pamentu asia ne-a iubitú cátu pre Fíiulu seu l'a datu pentru noi, — óre acésta mama dupa preamarirea s'a in ceriuri se seuite de fii sei, se incete a ne iubi, se ne respinga dela sênulu seu celu iubitoriu? se nu céra, se nu midilocésca dela Fíiulu si Domnedieu toturorú, daru si binecuventare, mangaiare si linisce sufletésca? se nu asculte rogatiunile celoru ce suntu in nezasuri, pericle, asupriri si nevoi? se nu ajute, se nu suerga filorú sei? O! acést'a e cu nepotintia! se recugetamu numai legatur'a naturala de mama si de fii ce este pre acestu pamentu, se cuprindemu numai insemnatatea, influinti'a si puterea mamei in familia, in viéti'a sociala, neseuitandu neci causele pentru care mam'a cu atáta odóre a animei cuprinde pre nascutii sei, — se aplicamu apoi aceste la preasant'a nóstra mama Mari'a: si atunci nu ne voru mai trebui alte dovedi, ci cu credintia viua, cu iubire curata vomu pastrá in animele nóstre nepatatu si neštrícatu ace'a credintia de cea mai mare mangaiare sufletésca, cá: Preasant'a Maria primindu corón'a demnitátei s'ale s'a mutatu la cele ceresci, si acolo in veci viétiundu cu Fíiulu seu si Domnedieu ni este mama iubitória; — vomu marturísí cu frunte deschisa si sinceritate crestinésca ce'a ce díce s. baserica cá: „precumu Preasant'a Vergura Maria intru nascere, fetiori'a a pazitu, ast'feliu intru admíre, lumea nu o-a parasitu, ci fiindu intru rogatiuni neadormita, si intru folosintia sperarea cea neschimbata, cu rogatiunile s'ale de mama mantuiése pururea din mórte sufletele nóstre.“ ¹⁾

¹⁾ Trop. si Condac. serbat.

Cunoscându acum'a tainele preamarite si minunea cea noua¹⁾ ce desfasiura s. baserica in serbatórea Adormirei Preasantei Vergure Maria, intru carea adeca se aréta, „tain'a cea mai de pre urma a Ei cáta este,“²⁾ vomu díce cá cu dreptu cuventu se numesce acésta serbatóre „díu'a bine marita si alésa,“³⁾ „dí mare, preasantita si de bucuria,“ pentru-cá prin mutarea Ei „pamentulu cu cele ceresci a dobénditu preamarita impreunare“ — — „tótá lumea s'a sântitu.“⁴⁾

Insemnatatea inalta si deosebita a acestei serbatori luminatu o intaresce si ace'a datina pia si vechia crestinésca prin neintrerupta observare adi prefacuta in lege cá inainte de serbatórea Adormirei P. V. Maria, credintiosii tienu postu cu abstinéntia incepandu din 1-ã Augustu c. v. séu 13 c. n. pâna in díu'a serbatórei, si inca suntu multi crestini carii acestu postu ílu tienu chiar' cá si postulul santeloru Pareseme, respective cá si septeman'a mare cu postu uscatu si ajunu.

Scopulu acestúi postu e chiar' si luminatu Adeca cá prin infrânarea sufletésca si trupésca, prin eserciarea fapteloru bune, prin s. marturisire si cuminecare câscigandu si credintiosii curatie sufletésca, de o parte dupa potintia se se arete urmatori demni ai vértutíloru Preacuratei, si ast'felu facundu-se veneratori adeverati ai Acelei'a, cu atátu mai securu se merite iubirea de mama si intrepunerea puternica a Mamei Domnului la Domnedieu spre a fíre impartasiti in darulu si binecuventarea cerésca.

Façia de acestu postu avemu se mai insemnamu, cá acel'a 'si ia originea mai multu numai din pia datina crestinésca. Ce'a-ce s'ar' vedé si de acolo cá in cartile nóstre rituali — luandu afora unele editiuni de orológia, — nu se face amintire de acestu postu, — si cá preserbarea serbatórei in officiulu sacru se incepe numai in 14 Augustu, adeca cu o dí mai 'nainte de insasi serbatórea, precum erá acést'a si in vechime in forma de priveghiare.

La acésta preserbare cu priveghiare se referescu cuventele S. Ioanu Damascenu candu in cuventarile s'ale tienute

¹⁾ Inscr. Serb. ²⁾ Stich. 1. Litiei ³⁾ Trop. 2. od'a VII. ⁴⁾ Trop. 1. od'a III, Trop. 1. od'a IV; — Stichir. 2. Inscr. celu micu.

in serbatórea Adormirei ast'feliu dîce: „Ce straluciri de lumina infrumsetiédia nóptea acést'a!“¹⁾ apoi „pre acést'a se-onoram cu priveghiari de nójte.“²⁾ Éra in altu locu dîce catra cridintiosi „Se nu mi-se iee dara in nume de reu déca dupa cele dóue cuventari de laude, voi tiené si acést'a a 3-a... nu pentru cá se aducu ceva de daru (Nascatórei de Domnedieu) ci pentru cá mai vêtosu mie si vóua, carii sunteti de faia o adunare sacra si divina, se ve propunu o ospetare salutara si folosítória animelorú si de totu accomodata acestei nopti preasante“³⁾

In urma ce se tiene de inceputulu, respective introducerea serbatórei acestei intre serbatorile legate, diversa este parerea scrietoriloru. Unii basandu-se pre marturisirea S. Augustinu cá „Acést'a e díu'a marita, carea de locu, dela inceputu, adeca cându s'a potutu celebrá serbatorile cu solemnitare, — s. baserica o-a serbatu cu solemnitare deosebita, cá pre un'a din serbatorile s'ale de antaiu, — si carea inca pre tempulu Imperatului Constantinu s'a tienutu cu pompa mare“⁴⁾ dícu, cá: serbatórea acést'a este de originea apostolica.

Nu tragemu cátu de puinu la indoiéla, cá serbetórea acést'a dupa Spiritulu seu a esistatu pre tempulu SS. Apostoli, pre langa tóte aceste in lips'a dovediloru secure nu cutezamu a-i atribuí origine apostolica si faia de introducerea celebrarei intre serbatorile legate ale basericei, cu atátu mai vêtosu, cá ss. Parinti nu facu amintire de ace'a, si autenticitatea marturisirei citate a s. Augustinu de catra unii se trage la indoiéla.

Ace'a inse cu deplina securitate se póte affirmá, cá serbatórea Adormirei Preasantei Maria s'a celebratu cá ser-

¹⁾ Quales lucis splendores praesenter noctem illustrant! (Hom. V. n. 4. l. c. pag. 89.) ²⁾ Hanc. nocturnis stationibus honoremus (Hom. VI. n. 16. l. c. pag. 136. ³⁾ Ne me igitur quis quam redarguatu, si post duos, quos pronuntiarum laudatorios sermones, tertium hunc quoque habeam, . . . Non ut illi (Dei Matri) gratiae aliquid ex me accidat, sed mihi potins. vobisque qui adestis, odivine et sacer coetus, utile animis et salutare, ac sacrosanctae huicce nocti accomodum obsonium apponam s. c. l (Hom. VII. n. 1. l. c. pag. 145. ⁴⁾ Sermo in dorm. Deiparae vedi Sullay l. c. pag. 229.

batóre solemnă legată înainte de véculu alu 6-le. — Ce'a-ce se cunósce de acolo, cà la rogarea Imperatului Mauritiu (582 —602) serbatórea acést'a din 18 Ianuariu, in carea dí s'a celebratu mai 'nainte, s'a stramutatu pre 15 Augustu,¹⁾ — dreptu ce acésta serbatóre s'a celebratu înainte de domni'a lui Mauritiu.

Alt'cum Canónele officiului sacru alu serbatórei suntu compuse de cuviosulu Cosma Hagiopolitulu († 781) si de S. Ioanu Damascenu († 780).

Nu potemu lasá inca neamentitu neci ace'a, cà credin-tiosii in semnulu deosebitei pietati si de veneratiune, mai cu séma in acésta serbatóre a Mamei Domnului, din locurile cele mai departate s'au indatinatu a peregriná cu litia la baserici dedicate intru onórea Preasantei Vergure Mari'a care adeca prin deosebite fapte miraculóse comprobate s'au facutu renumite si santite.

Cám de atari peregrinari se face amintire de catra Anastasiu Bibliotecariulu (din véculu alu IX-le.) carele in biografiale Pontificiloru vorbindu despre Pop'a Sergiu (687—701) díce cà: acést'a a prescriu cá in cele 4 serbatori ale Mamei Domnului adeca: a Bunavestirei, Intempinarei Domnului, Nascerei si Adormirei se se faca peregrinari cu Litia dela baseric'a s. Adrianu la baseric'a S. Maria.²⁾

J. BOROSIU.

Apelu catra publiculu romanu.

Convinsa despre insemnatatea influintiei, ce femeia are asupr'a cresterii morale, intelectuale si fisice a individului si prin urmare asupr'a progresului in cultura a popóreloru, asociatiunea transilvana pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu, a crediutu a lucrá cu efectu mai veditu

¹⁾ Niceph. Calixtu „Histor. eccl. l. 17 c. 28. Cfr. Dr. I. Fesser „Über die abgeschafften Feiertage“ Innsbruck 1860 pag. 16. ²⁾ Anastas. Bibliot. de Vitis Pontificum Rom. in vita s. Sergii vedi Fester l. c. pag. 16 not. 2.

pentru realizarea scopurilor ce urmaresce, deca pre lânga lucrarea s'a de pâna acumu, indreptata mai alesu asupr'a cultivarei secului barbatescu, va contribui si pentru inal-tiarea in cultura a femeiei române.

Conduse de aceste vederi, adunarile generale ale asociatiu-nei transilvane tienute la Brasiovu, Orestie, Gherl'a au decisu infiintiarea unei scôle superiøre de fete cu internatu, sub auspiciile acestei asociatiuni, cu scopu cá fetele române se primésca nu numai o crestere morala intelectuala si fisica mai îngrigita, care si pre dênsele se le redice la nivelulu, la care se afla adeverat'a femeia in tierile cele mai inain-tate ale Europei, ci totu-odata se le faca se se sêmtia si se lucre întru tôte cá adeverate fiice ale poporului, din alu càrui sênu au esitu, ér' parintiloru se li-se inlesnésca lucrea pentru educatiunea fiiceloru loru.

Dupa planulu de organisare adoptatu, avêndu a se face, pe lânga internatu pentru predarea invetiamêntului obicinuitu in 8 clase, provisiune si pentru instructiunea in lucrârile, ce privescu mai apröpe chiemarea femeiei cá conducátore a eco-nomiei casnice, in 2 cursuri anuale complementare, si pentru internatu, — sum'a de 40,000 fl. v. a, pusa de adunarile generale la dispositi'a comitetului pentru acestu scopu, s'a doveditu si s'a recunoscutu si de adunarile generale, cà nu este de ajunsu neci chiar' pentru redicarea edificiului sco-lariu, care reclama sum'a de 60,000 fl. v. a. Din acestu motivu comitetulu a fostu indrumatu a cercá acoperirea lipsei prin colecte.

Considerându inse cà afara de zidire, care acumu este apröpe terminata, mai trebuescu in internatu si in scóla mo-biliariulu necesaru si midilóce de invetiamêntu acomodate cerintieloru pedagogiei, cà suntu a se restitui fondului ge-neralu alu asociatiunei anticipatiunile facute cá asia ea se fie pusa in positiune a intimpiná, conformu cu statutele, si alte trebuintie culturale ale poporului românu, cà este ne-cesaru a ingrigi de têmpuriu de crearea recurseloru necesare, cari asigurându functionarea regulata si mantînerea la inal-tîmea sciintiei pedagogice a internatului si a scólei, se faca cu potintia reducerea câtu mai insemnata a tacselorlu pentru internatu si a didactreloru, crearea de locuri libere

pentru fete mai sermane si largirea institutului in directiile, ce necesitatea va indicá in viitoriu, — sum'a de care face trebuintia e cu multu mai considerabila decâtu sum'a pusa la dispositiune de adunarile generale.

Comitetulu asociatiunei deci, voiñdu a deschide scól'a superióra de fete cu inceperea anului scol. 1886/7 si conformându-se conclusului adunariloru generale amintite, desí cunósee pe deplinu multele sarcini, ce se impunu poporului românú, chiar' si numai prin colectele de totu feliulu, totusi 'si ia voia a apelá la spriginulu materiau si moralu alu tuturoru romaniloru, pentru a poté duce la unu bunu sfêrsitu lucrulu inceputu. Facñdu acést'a, convinsi suntemu, cà nu este suflare romanésca, care, fiindu vorba de inaintarea in cultura a poporului românú prin cultivarea femeiei române, se nu grabésca a contribuí denariulu seu pentru spriginirea asociatiunei transilvane in sustienerea unei institutiuni, care intregului poporu va serví de titlu pentru o legitima mândrie.

Binevoitorii spriginitori ai scólei superióre de fete infiintata de asociatiunea transilvana, voru trimite ofertele lorú la comitetulu acestui'a in Sibiiu de-adreptulu, s'au prin directiunile despartieminteloru asociatiunei, séu prin barbatii de incredere, pre cari comitetulu í-i va designá.

Sumele intrate se voru cuitá pe cale diuaristica, ér' numele daruitoriloru se voru pastrá pentru etern'a aducere aminte in analele scólei nouinfiintate.

Fie cá acestu apelu se afle deschise animele tuturoru romaniloru, cari dorescu inaintarea si marirea némului lorú!

Din siedinti'a comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romána si cultur'a poporului românú tienuta la Sibiiu in 18/30 Octobre 1885.

Iacobu Bologna,

v. pres.

Dr. D. P. Barcianu,

secretariu alu II-lea.

